

คำกล่าวถวายสัตย์ปฏิญาณสาบานตน

ในพิธีประกาศใช้ธรรมนูญหมู่บ้านสันติสุข ๙ ตี คัมภีร์สร้างอนาคตที่ดีให้ลูกหลาน

(๙ โมง ๙ นาที ๙ ตี ๙๙ ข้อ หมู่บ้านสันติสุข)

วันที่ ๒๒ ตุลาคม ๒๕๕๗

.....

ประธานคณะกรรมการหมู่บ้านนำกล่าวคำสัตย์ปฏิญาณ ดังนี้

“ข้าพเจ้า(ระบุชื่อ สกุลของแต่ละคนพร้อมกัน).....

(ต่อไปประธานนำกล่าวแล้วกล่าวตาม)

ขอให้ถวายสัตย์ปฏิญาณต่อหน้าพระบรมฉายาลักษณ์ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ต่อหน้าพระภิกษุสงฆ์และ.....

(ระบุสิ่งศักดิ์ประจำหมู่บ้าน/ท้องถิ่น/ในสถานที่)..... ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ข้าพเจ้า จะจงรักภักดี ต่อชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์และจะเทิดทูน และรักษาไว้ซึ่งการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

ข้อ ๒ ข้าพเจ้า จะประพฤติตนเป็นคนดี ละเว้นความชั่ว และเกรงกลัวบาป

จะรักษาศีล ๕ หรือปฏิบัติตามหลักธรรมคำสอนของศาสนา

ข้อ ๓ ข้าพเจ้า จะบำเพ็ญตนให้เป็นประโยชน์ทั้งต่อตนเอง ต่อครอบครัว ต่อชุมชน

และสังคม ด้วยสติปัญญา กำลัง ความสามารถ และให้ความร่วมมือ ต่อส่วนรวมอย่างเต็มที่

ข้อ ๔ ข้าพเจ้า จะลดรายจ่าย เพิ่มรายได้ เก็บออมเงิน และดำเนินชีวิตตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และส่งเสริมการรวมกลุ่มอาชีพและกลุ่มทางการเงินของหมู่บ้านให้เกิดรายได้ สมดุลของครอบครัว

ข้อ ๕ ข้าพเจ้า จะปกป้องรักษาซึ่งทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม ทรัพย์สินของส่วนรวม และรักษาความสะอาดของหมู่บ้าน/ชุมชนอย่างต่อเนื่องเพื่อให้มีสิ่งแวดล้อมสมบูรณ์ และมีสุขภาพแข็งแรง

ข้อ ๖ ข้าพเจ้า จะเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ มีความรักความสามัคคีต่อกัน และให้อภัยกัน จะดูแลซึ่งกันและกันทุกครอบครัว เหมือนครอบครัวเดียวกัน เพื่อให้สังคมอบอุ่น

ข้อ ๗ ข้าพเจ้า จะปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ ของสังคม และร่วมเผื่อระวังไม่ให้มีคนชั่วและคนไม่ดีอยู่ในหมู่บ้าน และจะทำให้หมู่บ้านหลุดพ้นจากอาชญากรรม

ข้อ ๘ ข้าพเจ้า จะร่วมและส่งเสริมการรวมกลุ่มเป็นกองทุนพึ่งพาตนเองเพื่อประโยชน์และเพื่อแก้ไขปัญหาของหมู่บ้าน เพื่ออนาคตลูกหลานชาวบ้าน.....(ระบุชื่อหมู่บ้าน) อย่างมั่นคง

ข้อ ๙ ข้าพเจ้า จะเชื่อฟังและปฏิบัติตามมติของคณะกรรมการหมู่บ้าน และที่ประชุมประชาคมหมู่บ้านและจะให้ความร่วมมือต่อส่วนรวมอย่างเต็มกำลังความสามารถทุกครั้ง

ข้อ ๑๐ ข้าพเจ้า จะรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น ปฏิบัติตามเสียงข้างมาก และเคารพเสียงข้างน้อย

ข้อ ๑๑ ข้าพเจ้า จะปฏิบัติตามธรรมเนียมหมู่บ้านสันติสุข ๙ ดี อย่างเคร่งครัด เพื่อให้เกิดความสันติสุข บนความพอเพียง ครอบครัวยุติธรรม สบายใจดีด้วยกัน สบายใจดีด้วยกัน เพื่ออนาคตลูกหลานชาวบ้าน.....(ระบุชื่อหมู่บ้าน)

ข้อ ๑๒ หากข้าพเจ้ากระทำผิดคำสัตย์นี้ ขอให้สิ่งศักดิ์สิทธิ์ลงโทษ ขอให้ตนรณพบแต่ความเสื่อมสลาย

หากข้าพเจ้ากระทำตามคำสัตย์นี้และปฏิบัติดี ขอให้ข้าพเจ้าและครอบครัวมีความสุข ความเจริญรุ่งเรืองให้ร่ำรวยมั่งมีเงินทอง สุขกาย สบายใจ ตายไปขอให้ได้ขึ้นสวรรค์

.... สาธุ สาธุ สาธุ

.....

คำนำ

ตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ และที่แก้ไขเพิ่มเติมได้ จัดแบ่งรูปแบบการบริหารราชการแผ่นดินออกเป็น ส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และ ส่วนท้องถิ่น เป็นระบบการขับเคลื่อนการบริหารราชการโดยจัดตั้งและแบ่งโครงสร้างเป็นกระทรวง ทบวง กรม เพื่อดำเนินภารกิจอำนาจหน้าที่และตามนโยบายของรัฐบาลอีกทั้งตามพระราชบัญญัติ ลักษณะปกครองท้องที่ พ.ศ. ๒๕๕๗ และระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์การ เป็นกรรมการหมู่บ้าน การปฏิบัติหน้าที่และการประชุมของคณะกรรมการหมู่บ้าน พ.ศ. ๒๕๕๑ กำหนดให้มีคณะกรรมการหมู่บ้าน (กม.) เป็นผู้ช่วยเหลือนายอำเภอและส่วนราชการต่างๆ ในการนำข้อราชการไปปฏิบัติในหมู่บ้าน และนำข้อเสนอ ปัญหาความต้องการของประชาชน รายงานต่อนายอำเภอ ผู้ว่าราชการจังหวัด หรือส่วนราชการที่เกี่ยวข้องในการเข้าไปแก้ไข และช่วยเหลือ “บำบัดทุกข์ บำรุงสุข” ให้แก่ประชาชน

ในการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ในหมู่บ้านของราชการส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค ส่วนท้องถิ่น ที่ผ่านมามีพบว่า ส่วนใหญ่ต่างฝ่ายต่างทำ ต่างฝ่ายต่างสั่งการให้กันนั้น ผู้ใหญ่บ้าน หรือองค์กร อาสาสมัครในหมู่บ้านดำเนินการ จึงพบปัญหาขาดการมีส่วนร่วมของประชาชน และนโยบาย หรือกิจกรรมยังเป็นลักษณะหวังผลเชิงปริมาณ ไม่ได้ส่งเสริมให้เกิดผลเชิงคุณภาพจึงไม่ก่อให้เกิดความยั่งยืนเท่าที่ควร กล่าวคือ เมื่อเปลี่ยนผู้บริหารหรือเปลี่ยนนโยบาย กิจกรรมต่างๆ ก็เงียบหายตามไปด้วย

ฉะนั้น เพื่อให้การแก้ไขปัญหาต่างๆ และพัฒนาสิ่งที่ตั้งตามทรงคุณค่าให้ดียิ่งขึ้น จำเป็น ต้องมีการดำเนินการอย่างเป็นระบบ และมีกรอบการปฏิบัติโดยมีคณะกรรมการหมู่บ้าน (กม.) รับผิดชอบ ในทุกกิจกรรมที่ลงสู่หมู่บ้าน เพราะปัญหาต่างๆ เกิดจากหมู่บ้าน จึงต้อง แก้ที่หมู่บ้าน

ธรรมนูญหมู่บ้านสันติสุข ๙ ตี คัมภีร์สร้างอนาคตที่ดีให้ลูกหลาน ไม่ใช่กฎหมาย แต่เป็น เครื่องมือส่งเสริมการบังคับใช้กฎหมายให้มีประสิทธิภาพ เป็นหลักจริยศาสตร์ จารีตประเพณี (Code of Conduct) ที่จะต้องปฏิบัติสืบเนื่องกันไปอย่างยั่งยืนและเป็นสัญญาประชาคม (Social Contract) ที่ทุกคน ทั้งภาคราชการ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคธุรกิจ/เอกชน และประชาชน จะต้องประพฤติปฏิบัติตามโดยเคร่งครัด

ในกระบวนการร่างธรรมนูญหมู่บ้านสันติสุข ๙ ตี ฯ ได้ผ่านกระบวนการพิจารณาของ คณะกรรมการหมู่บ้าน (กม.) คณะทำงานระดับอำเภอและระดับจังหวัด ซึ่งมีผู้แทนจาก ทุกภาคส่วนทั้งหน่วยงานราชการ รัฐวิสาหกิจ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน

ภาคเอกชนและประชาชนร่วมกันเสนอปัญหา ความต้องการ เป้าหมายและวิธีการในการสร้างความเข้มแข็งให้เกิดขึ้นภายในหมู่บ้าน/ชุมชนเมือง ผ่านกระบวนการตามตัวแบบการพัฒนาจังหวัดบุรีรัมย์รายกรณี (B- CM Model : Buriram Case Management Model) จนเกิดเป็นธรรมนูญหมู่บ้านสันติสุข ๙ ดี ๆ มีทั้งหมด ๙๙ ข้อ ซึ่งจากเลข ๙๙ เป็นเลขมหามงคล (เก้าหน้าเก้าตี) ให้ทุกหมู่บ้านถือปฏิบัติตาม โดยแต่ละหมู่บ้านได้มีการประชุมประชาคม และจัดพิธีถวายสัตย์ปฏิญาณสาบานตนต่อสิ่งศักดิ์สิทธิ์ และประกาศใช้ธรรมนูญหมู่บ้านพร้อมกันทั้งจังหวัดเมื่อวันที่ ๒๒ ตุลาคม ๒๕๕๗ เวลา ๐๙.๐๙ น. (๙ โมง ๙ นาที ๙ ดี ๙๙ ข้อ) และในวันเดียวกันได้มีการจัดพิธีปลุกเสกและถวายธรรมนูญฯ จำนวน ๒,๕๔๖ เล่มของทุกหมู่บ้านใน ๒๓ อำเภอของจังหวัดบุรีรัมย์ ต่อพระเจ้าใหญ่ วัดศีรชนะเรศ ตำบลมะเฟือง อำเภอพุทไธสง และถวายธรรมนูญฯ พร้อมกล่าวถวายสัตย์ปฏิญาณสาบานตนต่อพระบรมราชานุสาวรีย์พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช (รัชกาลที่ ๑) ผู้ทรงก่อตั้งเมืองแปะ หรือเมืองบุรีรัมย์

ธรรมนูญหมู่บ้านสันติสุข ๙ ดี คัมภีร์สร้างอนาคตที่ดีให้ลูกหลาน (๑๐ หมวด ๙ ดี ๙๙ ข้อ) จะเป็นกรอบมาตรฐานให้บรรลุเป้าหมายสูงสุด “บุรีรัมย์สันติสุขบนความพอเพียง เพื่ออนาคตลูกหลานชาวบุรีรัมย์ ครอบครัวเดียวกัน สายเลือดเดียวกัน” ซึ่งมีปัจจัยความสำเร็จ ๙ ประการ (๙ ดี) คือ เป็นคนดี มีปัญญา รายได้สมดุล สุขภาพแข็งแรง สิ่งแวดล้อมสมบูรณ์ สังคมอบอุ่น หลุดพ้นอาชญากรรม จัดตั้งกองทุนพึ่งพาตนเอง สร้างความเข้มแข็ง คณะกรรมการหมู่บ้าน (กม.)/ชุมชนเมือง(กช.)

ผมเชื่อมั่นว่าด้วยความรักสามัคคีและความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของคนบุรีรัมย์ ครอบครัวเดียวกัน สายเลือดเดียวกัน ลูกหลานรัชกาลที่ ๑ จะร่วมแรงร่วมใจกันภายใต้การนำของคณะกรรมการหมู่บ้าน (กม.) และคณะกรรมการชุมชนเมือง (กช.) ขับเคลื่อนสร้างบุรีรัมย์สันติสุข โดยมีธรรมนูญหมู่บ้านสันติสุข ๙ ดี คัมภีร์สร้างอนาคตที่ดีให้ลูกหลาน เป็นเครื่องมือและแนวทางสร้างสันติสุขและความเจริญอย่างมั่นคงและยั่งยืนในทุกหมู่บ้าน/ชุมชนเมืองตลอดไป

ด้วยจิตคารวะและศรัทธาเชื่อมั่น

(นายเสรี ศรีหะไตร)

ผู้ว่าราชการจังหวัดบุรีรัมย์

๒๒ ตุลาคม ๒๕๕๗

สารบัญ

คำกล่าวถวายสัตย์ปฏิญาณสาบานตน

ธรรมนูญหมู่บ้านสันติสุข ๙ ดี	๑
หมวดที่ ๑ บททั่วไป	๓
หมวดที่ ๒ ว่าด้วยดีที่ ๑ เป็นคนดี	๗
หมวดที่ ๓ ว่าด้วยดีที่ ๒ มีปัญญา	๑๓
หมวดที่ ๔ ว่าด้วยดีที่ ๓ รายได้สมดุล	๑๕
หมวดที่ ๕ ว่าด้วยดีที่ ๔ สุขภาพแข็งแรง	๑๙
หมวดที่ ๖ ว่าด้วยดีที่ ๕ สิ่งแวดล้อมสมบูรณ์	๒๑
หมวดที่ ๗ ว่าด้วยดีที่ ๖ สังคมอบอุ่น	๒๓
หมวดที่ ๘ ว่าด้วยดีที่ ๗ หลุดพ้นอาชญากรรม	๒๕
- ด้านการปกครอง	๒๕
- ด้านการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย	๒๗
- ด้านการรักษาความสงบเรียบร้อย	๒๗
หมวดที่ ๙ ว่าด้วยดีที่ ๘ กองทุนพึ่งพาตนเอง	๓๓
หมวดที่ ๑๐ ว่าด้วยดีที่ ๙ การสร้างความเข้มแข็งคณะกรรมการหมู่บ้าน(กม.) /ชุมชนเมือง	๓๕
- ด้านคณะกรรมการหมู่บ้านและคณะกรรมการคุ้มบ้าน	๓๕
- ด้านแผนพัฒนาหมู่บ้าน	๓๙
- ด้านการอำนวยความสะดวกเป็นธรรมของคณะกรรมการหมู่บ้าน (ศูนย์ดำรงธรรมหมู่บ้าน)	๔๑
- ด้านการประชาคมหมู่บ้าน	๔๓
รายชื่อคณะกรรมการหมู่บ้านและตัวแทนราษฎร	๔๖
ที่รับรองธรรมนูญหมู่บ้าน/สันติสุข ๙ ดี	

ธรรมนูญหมู่บ้านสันติสุข ๙ ดี
คัมภีร์สร้างอนาคตที่ดีให้ลูกหลาน

บ้าน/ชุมชน.....หมู่ที่.....ตำบลอำเภอ.....
จังหวัดบุรีรัมย์

ตามที่จังหวัดบุรีรัมย์ ได้นำตัวแบบการพัฒนาจังหวัดบุรีรัมย์รายกรณี (B- CM Model : Buriram Case Management Model) เป็นแนวทางการพัฒนาจังหวัดบุรีรัมย์ โดยกำหนดเป้าหมายสูงสุด “บุรีรัมย์สันติสุข บนความพอเพียง เพื่ออนาคตลูกหลานชาวบุรีรัมย์ ครอบครัวเดียวกัน สายเลือดเดียวกัน” ซึ่งมีปัจจัยความสำเร็จ ๙ ประการ (๙ ดี) คือ เป็นคนดี มีปัญญา รายได้สมดุล สุขภาพแข็งแรง สิ่งแวดล้อมสมบูรณ์ สังคมอบอุ่น หลุดพ้นอาชญากรรม จัดตั้งกองทุนพึ่งพาตนเอง สร้างความเข้มแข็งคณะกรรมการหมู่บ้าน (กม.) / ชุมชน ที่เป็นกลไกหลักในระดับปฏิบัติในพื้นที่ ที่จะต้องเป็นผู้ขับเคลื่อนปัจจัยความสำเร็จทุกด้าน

อาศัยอำนาจตามความใน มาตรา ๒๘ ตรี แห่ง พระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่พุทธศักราช ๒๔๕๗ พระราชบัญญัติจัดระเบียบบริหารหมู่บ้านอาสาพัฒนาและป้องกันตนเอง พ.ศ.๒๕๒๒ และระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์การเป็นกรรมการหมู่บ้าน การปฏิบัติหน้าที่ และการประชุมคณะกรรมการหมู่บ้าน พุทธศักราช ๒๕๕๑ คณะกรรมการหมู่บ้าน บ้าน..... หมู่ที่.....ตำบล..... อำเภอ..... จังหวัดบุรีรัมย์ จึงได้กำหนดให้มีธรรมนูญหมู่บ้านสันติสุข ๙ ดี คัมภีร์สร้างอนาคตที่ดีให้ลูกหลาน ตามมติที่ประชุมคณะกรรมการหมู่บ้าน (กม.) โดยความเห็นชอบของประชาคมหมู่บ้าน เมื่อวันที่ ๒๒ ตุลาคม ๒๕๕๗ เพื่อประกาศและให้มีผลใช้บังคับกับราษฎรหรือผู้อยู่อาศัยในหมู่บ้าน และภายในอาณาเขตหมู่บ้าน

ธรรมนูญหมู่บ้านฉบับนี้จัดทำขึ้นไว้เพื่อเป็นการบังคับใช้ในระดับหมู่บ้านเพื่อเป็นการจัดระเบียบสังคม และเป็นการสร้างแนวทางการแก้ไขปัญหาของสังคมระดับหมู่บ้าน โดยเป็นการปฏิบัติให้สอดคล้องกับวัฒนธรรม จารีตประเพณี และไม่ขัดต่อกฎหมาย มีสาระสำคัญเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ร่วมกันของราษฎรในหมู่บ้าน ในการดำรงรักษาไว้ซึ่งความสงบเรียบร้อยของสังคม การทำนุบำรุงรักษาศาสนา การยึดถือระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นพระประมุข

.....

หมวดที่ ๑

บททั่วไป

.....

ข้อ ๑ ธรรมนูญนี้ เรียกว่า **ธรรมนูญหมู่บ้านสันติสุข ๙ ตี คัมภีร์สร้างอนาคตที่ดีให้ลูกหลาน** บ้าน หมู่ที่ ตำบล..... อำเภอ..... จังหวัดบุรีรัมย์

ข้อ ๒ ธรรมนูญหมู่บ้านนี้ให้ใช้บังคับภายในอาณาเขตของหมู่บ้านนี้ ตั้งแต่วันถัดจากวันที่ประกาศหมู่บ้านลงมติรับรองเป็นต้นไป

ข้อ ๓ ในธรรมนูญหมู่บ้านนี้

คณะกรรมการหมู่บ้านหรือ กม. หมายความว่า คณะกรรมการหมู่บ้านตามพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พุทธศักราช ๒๔๕๗ หรือคณะกรรมการหมู่บ้านอาสาพัฒนาและป้องกันตนเองตามพระราชบัญญัติจัดระเบียบบริหารหมู่บ้านอาสาพัฒนาและป้องกันตนเอง พ.ศ.๒๕๒๒ และระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยหลักเกณฑ์การเป็นกรรมการหมู่บ้าน การปฏิบัติหน้าที่และการประชุมของคณะกรรมการหมู่บ้าน พุทธศักราช ๒๕๕๑

หมู่บ้าน หมายความว่า หมู่บ้านที่จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พุทธศักราช ๒๔๕๗ พระราชบัญญัติจัดระเบียบบริหารหมู่บ้านอาสาพัฒนาและป้องกันตนเอง พ.ศ.๒๕๒๒ และให้รวมถึงชุมชนที่จัดตั้งขึ้นโดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

หัวหน้าคุ้ม หมายความว่า บุคคลที่ได้รับการคัดเลือกจากราษฎรในคุ้มนั้น เพื่อทำ

หน้าที่เป็นตัวแทนและประสานการทำงานร่วมกับคณะกรรมการหมู่บ้าน มีวาระการดำรงตำแหน่ง ๔ ปี นับแต่วันที่ได้รับคัดเลือก

หมู่บ้าน หมายความว่า บ้านเรือนที่ตั้งอยู่ในบริเวณเดียวกัน เป็นกลุ่มย่อยภายในหมู่บ้าน โดยอาจแบ่งตามสภาพภูมิประเทศ ประวัติความเป็นมา วัฒนธรรมประเพณี หรือระบบเครือข่ายญาติ

ครอบครัว หมายความว่า บ้านที่มีผู้อยู่อาศัยที่มีเลขที่ตามกฎหมายทะเบียนราษฎร และให้หมายความรวมถึง บ้านชั่วคราวหรือที่พักอื่นใดที่มีคนอยู่อาศัยภายในหมู่บ้าน

กลุ่ม หมายความว่า องค์กร ชมรมหรือกลุ่มต่างๆ ที่ทางราชการหรือหมู่บ้านกำหนดขึ้น เพื่อทำกิจกรรมสาธารณประโยชน์ เพื่อเป็นตัวแทนดำเนินการด้านต่างๆ ของหมู่บ้าน

ปลัดหมู่บ้าน หมายความว่า บุคคลที่คณะกรรมการหมู่บ้านพิจารณาคัดเลือกจากผู้ที่มีความรู้ระเบียบงานสารบรรณ การพิมพ์หนังสือราชการ สามารถใช้คอมพิวเตอร์ได้ และมีพื้นฐานความรู้อื่นๆ ที่สามารถปฏิบัติงานธุรการ งานหนังสือ การประสานงาน เป็นต้น โดยให้แต่งตั้งเลขานุการคณะทำงานด้านอำนวยการ

กองทุนพึ่งพาตนเอง หมายความว่า กองทุนกลางพัฒนาหมู่บ้าน หรือกองทุนใดๆ ที่ตั้งขึ้นมาเพื่อพึ่งพาตนเองของราษฎรในหมู่บ้าน

เงินสมทบ หมายความว่าเงินที่คณะกรรมการหมู่บ้านพิจารณามีมติเรียกเก็บจากผู้ที่กระทำการ อันเป็นการก่อความไม่สงบเรียบร้อย ผิดจารีตประเพณี ขัดขวางความสงบสุขของประชาชนในหมู่บ้าน ตามที่กำหนดในบทบัญญัติของธรรมนูญนี้และให้คณะกรรมการหมู่บ้านนำเงินสมทบเข้ากองทุนพึ่งพาตนเองของหมู่บ้าน ทั้งนี้ เพื่อให้เกิดความเหมาะสม คณะกรรมการหมู่บ้านอาจมีมติโดยความเห็นชอบของประชาคมหมู่บ้าน ในการกำหนดจำนวนเงินสมทบดังกล่าวตามความสมควรแก่กรณี โดยทำเป็นกฎหมายหมู่บ้านเพิ่มเติมไว้

มาตรการทางสังคม หมายถึง วิธีการที่คณะกรรมการหมู่บ้านกำหนดขึ้นเพื่อลงโทษบุคคลใดหรือลงโทษครอบครัวใดในหมู่บ้าน นอกเหนือจากที่เป็นการลงโทษปรับหรือที่กฎหมายกำหนด เช่น การงดให้ความช่วยเหลือด้านแรงงาน การงดให้ยืมสิ่งของหรืออุปกรณ์ของส่วนรวม การให้ความสำคัญในด้านการกู้ยืมเงินหรือสวัสดิการอื่นของหมู่บ้าน เป็นลำดับท้ายสุดหรือการให้บำเพ็ญประโยชน์ต่อสังคม เป็นต้น โดยกำหนดระยะเวลาการดำเนินการลงโทษไว้ เช่น ภายในกี่วัน หรือกี่เดือน หรือกี่ครั้ง เป็นต้น

ข้อ ๔ หากมีระเบียบหรือกฎหมายใดบัญญัติให้กระทำการ ห้ามกระทำการ หรือ กำหนดโทษไว้ ผู้ใดที่ได้กระทำความผิดหรือฝ่าฝืนบทบัญญัติดังกล่าวย่อมมีความผิดและต้องถูก ดำเนินการให้เป็นไปตามกฎหมายนั้นๆ กำหนด

กรณีธรรมนูญนี้มีข้อห้ามหรือข้อกำหนดบัญญัติไว้เพื่อเป็นมาตรการทางสังคมเพื่อให้เกิดความสงบเรียบร้อยร่วมกัน ก็ให้มีการบังคับตามสมควรเท่าที่ไม่ขัดหรือเกินกว่าระเบียบ หรือกฎหมายตามวรรคหนึ่ง

ข้อ ๕ หากมีข้อสงสัยหรือข้อขัดแย้งให้คณะกรรมการหมู่บ้านปรึกษาหารือและมีมติ โดยยึดหลักการตามหลักกฎหมายทั่วไปและจารีตประเพณีท้องถิ่น ทั้งนี้ อาจขอความร่วมมือให้นายอำเภอ ปลัดอำเภอ ตำรวจ อัยการ หรือเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานของทางราชการ เข้าไปช่วยเหลือแนะนำ

ข้อ ๖ หากมีกรณีที่เหมาะสมหรือจำเป็นคณะกรรมการหมู่บ้านสามารถออกระเบียบ ข้อบังคับ หรือวิธีการดำเนินการใดๆ เพิ่มเติม โดยขอความเห็นชอบจากประชาคมหมู่บ้าน ได้เท่าที่ไม่ขัดกฎหมาย นโยบายของทางราชการหรือจารีตประเพณีอันดีงามของสังคม

ข้อ ๗ ให้ประธานคณะกรรมการหมู่บ้าน เป็นผู้รักษาการตามธรรมนูญนี้

หมวดที่ ๒

ว่าด้วยดีที่ ๑ : เป็นคนดี

.....

ข้อ ๘ ให้คณะทำงานด้านการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เป็นเจ้าภาพรับผิดชอบหลักในหมวดนี้

ข้อ ๙ สร้างจิตสำนึกให้ทุกคนรอบครัวประพฤติตนเป็นคนดี ละเว้นความชั่ว และเกรงกลัวบาป

ข้อ ๑๐ ทุกคนรอบครัวต้องธำรงและรักษาไว้ซึ่งความเป็นชาติไทย เกิดทุนสถาบันชาติ ศาสนาและ พระมหากษัตริย์ด้วยชีวิต

ข้อ ๑๑ สมาชิกทุกคนครอบครัวต้องรักษาศีล ๕ หรือปฏิบัติตามหลักศาสนาที่นับถือ เว้นจากการประพฤติชั่วมี มีจิตสำนึกดี ทำแต่ความดีและปฏิบัติตามกฎข้อห้าม ดังนี้

(๑) ห้ามผู้ใดมีการประทุษร้าย ทะเลาะเบาะแว้ง ทำให้ผู้อื่นเกิดความเดือดร้อน หรือเสียหายแก่ร่างกายและทรัพย์สินทั้งส่วนตนและส่วนรวม

(๒) ห้ามผู้ใดมีพฤติกรรมการลักขโมย หรือยึดเอาทรัพย์สินของบุคคลอื่นโดยที่ไม่ได้รับอนุญาตรวมทั้งห้ามทำลายหรือทำให้เสียหายซึ่งทรัพย์สินของผู้อื่นหรือทรัพย์สินของทางราชการหรือหมู่บ้าน

(๓) ห้ามผู้ใดล่วงละเมิดประเวณี หรือมีพฤติกรรมแสดงออกเชิงขู้สาว กับบุตร ภรรยาหรือสามีผู้อื่น

(๔) เฝ้ารวัง ห้ามมีการหลอกลวง ต้มตุ๋น ใส่ร้ายป้ายสี ต่อกัน

(๕) ส่งเสริมให้ลด ละ เลิก บุหรี่ สุราหรือเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ และห้ามเล่น การพนันผิดกฎหมาย

ผู้ใดกระทำการฝ่าฝืน ให้คณะกรรมการหมู่บ้านว่ากล่าวตักเตือน พร้อมแจ้งต่อที่ ประชุมและประชาสัมพันธ์ให้ราษฎรในหมู่บ้านทราบ และหากเป็นความผิดตาม (๑) และ (๓) ให้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนหรือชดใช้สิ่งของที่ชำรุด สูญหาย หากเป็นความผิดตาม (๒) ให้ทำการปรับเงิน ๒ เท่า หรือให้ซ่อมแซมหรือชดเชยทรัพย์สินเท่ากับจำนวน ที่สูญหาย หรือให้ดำเนินคดีตามกฎหมาย และหากเป็นความผิดฐานเล่นการพนันตาม (๕) ต้องจ่ายเงินสมทบเข้ากองทุนฯ หมู่บ้านจำนวน ๕๐๐ บาทต่อคน

ข้อ ๑๒ ให้ตัวแทนแต่ละครอบครัวเข้าร่วมกิจกรรมตามศาสนกิจอย่างสม่ำเสมอ หรืออย่างน้อยสัปดาห์ละ ๑ ครั้งหากครอบครัวที่มีเด็ก และเยาวชน ต้องสนับสนุนให้เด็ก และเยาวชนเข้าร่วมกิจกรรมตามศาสนพิธี ที่หมู่บ้านจัดขึ้นทุกคน หากเป็นวันที่เด็กอยู่ใน โรงเรียน ให้ประสานโรงเรียนจัดให้เด็กและเยาวชนเข้าร่วมกิจกรรมตามศาสนพิธีด้วย

หากครอบครัวใดไม่ให้ความร่วมมือโดยไม่มีเหตุผลอันควร ให้คณะกรรมการหมู่บ้าน แจ้งต่อที่ประชุมประจำเดือนของหมู่บ้านทราบ เพื่อตักเตือนและหากไม่ปรับปรุงหรือไม่ให้ความร่วมมืออีกให้คณะกรรมการหมู่บ้านพิจารณาขอความช่วยเหลือทางสังคม หรือให้ทำ กิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ต่อสังคม หรือต้องจ่ายเงินสมทบเข้ากองทุนฯ หมู่บ้านจำนวน ๑๐๐ บาท ต่อครั้ง

ข้อ ๑๓ ให้เป็นหน้าที่ของคณะกรรมการหมู่บ้าน และทุกครอบครัวต้องปลูกฝังค่านิยมไทยที่ต้งามการเสริมสร้างคุณธรรม ความซื่อสัตย์สุจริต ความกตัญญูตถเวทีเมตตาเอื้ออาทร รักชาติรักแผ่นดินเกิด สร้างอนาคตที่ดีให้ลูกหลานรัชกาลที่ ๑ และเทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์ ไม่ทำสิ่งผิดกฎหมาย ไม่รับสินบน ไม่ฉ้อราษฎร์บังหลวง ไม่ซื้อสิทธิ์ ขายเสียง

ข้อ ๑๔ ทุกครอบครัวต้องให้ความร่วมมือในการดำเนินกิจกรรม หรือการบริจาคทรัพย์ เพื่อสร้าง ดูแล พัฒนาซึ่งทรัพย์สินส่วนรวม และตามที่คณะกรรมการหมู่บ้านร้องขอ

ให้คณะกรรมการหมู่บ้านรายงานผลการดำเนินกิจกรรม หรือรายการบริจาคทรัพย์ สิ่งของให้ที่ประชุม และราษฎรทราบ

ข้อ ๑๕ ทุกครอบครัวต้องมีกิจกรรมเพื่อดำรงชีวิตหรือเรียนรู้เป็นวิถีชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง การปฏิบัติตามแนวทางโครงการตามแนวพระราชดำริ หรือหลักการทรงงาน และนำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน อย่างน้อยครอบครัวละ ๑ กิจกรรม

ข้อ ๑๖ ให้ทุกหมู่บ้านเปิดเพลงชาติไทยทางหอกระจายข่าว ทุกวัน เวลา ๐๘.๐๐ น. และ ๑๘.๐๐ น. และทุกครอบครัว ต้องมีและประดับธงชาติไทย ไว้ในที่เหมาะสมเพื่อแสดงออกถึงเอกลักษณ์ความเป็นชาติไทย และประดับพระบรมฉายาลักษณ์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ และ สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์พระบรมราชินีนาถ ในที่เหมาะสมและสมพระเกียรติ รวมทั้งการเข้าร่วมหรือมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมเฉลิมพระเกียรติสถาบันพระมหากษัตริย์ทุกโอกาส

ข้อ ๑๗ ให้ทุกคนศึกษาเรียนรู้ ปฏิบัติตามพระราชดำรัสและพระบรมราโชวาทของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ เกี่ยวกับการดำรงชีวิตให้เป็นคนดีของชาติบ้านเมือง

ให้คณะกรรมการหมู่บ้านทำป้ายปิดประกาศให้ราษฎรทราบและส่งเสริมการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง

ข้อ ๑๗/๑ ทุกครอบครัวต้องเรียนรู้ ทำความเข้าใจ และร่วมกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างค่านิยมไทย ๑๒ ประการ ของรัฐบาล

ข้อ ๑๘ ทุกครอบครัวต้องทำนุบำรุงและปฏิบัติตามหลักคำสอนของศาสนา รักษาวัฒนธรรมประเพณีท้องถิ่น ขนบธรรมเนียมประเพณีไทย และปฏิบัติตามจารีตประเพณี
ฮีต ๑๒ คลอง ๑๔

หมวดที่ ๓

ว่าด้วยดีที่ ๒ : มิปัญญา

.....

ข้อ ๑๙ ให้คณะทำงานด้านการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เป็นเจ้าภาพรับผิดชอบหลักในหมวดนี้

ข้อ ๒๐ ให้องค์กรหลักในชุมชน ประกอบด้วย บ้าน วัด หน่วยงานทางการศึกษา และส่วนราชการส่งเสริมสมาชิกของทุกครอบครัวให้ได้รับการศึกษาทุกระดับทุกประเภท ให้มีความรู้ความสามารถนำไปใช้ในการดำรงชีวิตได้

ข้อ ๒๑ บิดามารดา หรือผู้ปกครอง ต้องส่งบุตรหลานทุกคนเข้ารับการศึกษาระดับประถมศึกษา สามารถศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น และประกอบอาชีพได้ โดยดำรงตนอยู่ในสังคมได้อย่างสันติสุข ตามระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ทั้งนี้ คณะกรรมการหมู่บ้าน ต้องส่งเสริมสนับสนุนและช่วยเหลือการจัดการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

ข้อ ๒๒ ให้ทุกครอบครัวปฏิบัติตามวิถีประชาธิปไตยเช่น หลักการใช้เหตุผล หลักการยึดเสียงข้างมากยอมรับฟังเสียงข้างน้อย หลักการแบ่งปันและการให้อภัย หลักการเคารพกฎหมาย ใช้สติในการแก้ไขปัญหา เป็นต้น

ข้อ ๒๓ จัดและส่งเสริมให้ทุกคนในหมู่บ้านได้รับความรู้ ข้อมูลข่าวสารทันต่อเหตุการณ์ปัจจุบันรวมทั้งการใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการสื่อสารได้อย่างถูกต้องและมีคุณค่า

ข้อ ๒๔ ส่งเสริมให้กำลังใจ ยกย่องชมเชยนักเรียน นิสิต นักศึกษาที่เรียนดี มีความประพฤติดีเพื่อเป็นแบบอย่างแก่ผู้อื่น รวมทั้งให้สนับสนุนศักยภาพของเยาวชน เช่น สนับสนุนทุน วัสดุ หรือการให้คำแนะนำเพิ่มเติม

ข้อ ๒๕ ส่งเสริมสนับสนุนการจัดเวทีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และนำเสนอผลงานของภูมิปัญญาท้องถิ่นและสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ของชุมชน ภูมิปัญญาท้องถิ่นและปราชญ์ชาวบ้าน

ทั้งนี้ ทุกองค์กร/กลุ่มภายในหมู่บ้าน ต้องมีเยาวชนเป็นเลขานุการหรือผู้ช่วยเลขานุการ และให้เน้นการสร้างระบบทายาท (เยาวชน) เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

ข้อ ๒๖ คณะกรรมการหมู่บ้านต้องสร้างกระบวนการคิดเชิงระบบ โดยต้องมีการสร้างและพัฒนาสิ่งสร้างสรรค์และนวัตกรรมเพื่อการพัฒนาตนเอง ด้วย ๔ คำถามสร้างสันติสุข ประกอบด้วย

- (๑) การอธิฐานจิตที่จะทำแต่สิ่งที่เกิดประโยชน์ต่อการสร้างสันติสุข
- (๒) การมีเป้าหมายสูงสุดที่ต้องการของสิ่งที่จะทำตาม (๑) คืออะไร
- (๓) การกำหนดปัจจัยความสำเร็จของเป้าหมายสูงสุดตาม (๒) มีอะไรบ้าง
- (๔) วิธีการดำเนินการทำอย่างไรจึงจะทำให้ปัจจัยความสำเร็จตาม (๓) สมบูรณ์ผล แบ่งเป็น ๓ ขั้นตอน

ขั้นตอนที่ ๑ ขั้นเตรียมการและวิเคราะห์ความเสี่ยง (กระบวนการต้นน้ำ)

ขั้นตอนที่ ๒ ขั้นดำเนินการ (กระบวนการกลางน้ำ)

ขั้นตอนที่ ๓ ขั้นต่อยอดให้เกิดความยั่งยืน (กระบวนการปลายน้ำ)

หมวดที่ ๔

ว่าด้วยดีที่ ๓ : รายได้สมดุล

.....

ข้อ ๒๗ ให้คณะทำงานด้านส่งเสริมเศรษฐกิจ เป็นเจ้าภาพรับผิดชอบหลักในหมวดนี้

ข้อ ๒๘ ส่งเสริมให้ทุกครอบครัวร่วมปฏิบัติตามแนวทางการลดรายจ่าย เพิ่มรายได้ การออม จัดทำบัญชีครัวเรือน เพื่อแก้ปัญหาค่าความยากจน โดยผ่านกระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของชุมชนตามกิจกรรม อาชีพ พร้อมจัดทำแผนพัฒนาอาชีพนั้นๆ

ข้อ ๒๙ ส่งเสริมให้ทุกครัวเรือนปลูกพืชผักสวนครัวเลี้ยงสัตว์ การประมง อาชีพเสริมอื่นตามความเหมาะสมของพื้นที่และศักยภาพภายในหมู่บ้านเพื่อการบริโภคหรือการจำหน่าย เพื่อเพิ่มรายได้และให้คณะกรรมการหมู่บ้านมีหน้าที่ส่งเสริมและสนับสนุนการประกอบ

อาชีพดังกล่าวในหมู่บ้าน โดยรับซื้อสินค้าจากแต่ละครอบครัวเพื่อนำมาจำหน่ายยังร้านค้าสหกรณ์ประจำหมู่บ้านหรือจัดให้มีตลาดนัดในชุมชน หรือตลาดเซราะกราวเพื่อให้มีการซื้อขายแลกเปลี่ยนสินค้ากันในหมู่บ้าน หรือการรวมกลุ่มสินค้าต่างๆ ไปจำหน่ายในตลาดเสมือนมี “ตู้เย็นข้างบ้าน ATM ข้างกาย” และให้ประสานแหล่งความรู้และแหล่งเงินทุนต่างๆ มาสนับสนุนให้ชุมชน

ข้อ ๓๐ รมรลงค์ให้มีการจัดตั้งธนาคารหมู่บ้าน หรือกลุ่มออมทรัพย์อื่นๆ ส่งเสริมให้มีการตั้งสหกรณ์หรือร้านค้าชุมชนประจำหมู่บ้าน เพื่อเป็นศูนย์กลางในการจำหน่ายสินค้าในราคาที่เป็นธรรม และสร้างรายได้ให้กับสมาชิก หรือครอบครัวในหมู่บ้านและให้คณะกรรมการหมู่บ้านกำหนดระเบียบหลักเกณฑ์ในการดำเนินการ

ข้อ ๓๑ ส่งเสริมให้มีอาชีพทางเลือก หรืออาชีพเสริมเพื่อยกระดับสินค้าผลิตภัณฑ์ชุมชน (OTOP) อาชีพเชิงเศรษฐกิจการตลาด สนับสนุนให้มีการรวมกลุ่มอาชีพพัฒนาสู่วิสาหกิจชุมชนเพื่อสร้างรายได้ให้กับครอบครัวและชุมชนและสร้างเครือข่ายวิสาหกิจชุมชนเพื่อการแลกเปลี่ยนผลิตภัณฑ์ การแปรรูปผลิตภัณฑ์ และการเรียนรู้ร่วมกัน

ข้อ ๓๒ ส่งเสริมให้มีการทำเกษตรอินทรีย์วิถีชาวบ้าน เพื่อลดต้นทุนทางการผลิตของเกษตรกรภายในหมู่บ้าน และส่งเสริมให้มีการใช้พลังงานทางเลือกและพลังงานทดแทน เพื่อการใช้วัสดุที่เป็นเชื้อเพลิงอย่างคุ้มค่า

ข้อ ๓๓ ส่งเสริมและจัดให้มีศูนย์เรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในหมู่บ้าน เพื่อการเรียนรู้และให้ราษฎรในหมู่บ้านนำไปใช้ได้โดยมีศูนย์การถ่ายทอดภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านการประกอบอาชีพ การจำหน่ายสินค้าและการสร้างผลิตภัณฑ์ชุมชน

หมวดที่ ๕

ว่าด้วยดีที่ ๔ : สุขภาพแข็งแรง

.....

ข้อ ๓๔ ให้คณะกรรมการด้านสังคม สิ่งแวดล้อมและสาธารณสุขเป็นเจ้าภาพรับผิดชอบหลักในหมวดนี้

ข้อ ๓๕ ให้หัวหน้าครอบครัวส่งเสริมให้สมาชิกออกกำลังกายอย่างสม่ำเสมอ และให้คณะกรรมการหมู่บ้านจัดให้มีสถานสุขภาพและให้ราษฎรรวมกลุ่มกันออกกำลังกายเป็นประจำอย่างน้อยสัปดาห์ละ ๓ ครั้ง ๆ ละไม่น้อยกว่า ๓๐ นาที และให้จัดตั้งกลุ่มออกกำลังกายอย่างน้อย ๑ กลุ่ม เช่น กลุ่มส่งเสริมมวยไทยมรดกโลกและ ลานมวยไทย หรือกายบริหาร ๑๕ ท่าแม่ไม้มวยไทย เป็นต้น

ข้อ ๓๖ ให้ผู้ประกอบการร้านค้า/แผงลอยผู้ผลิตหรือผู้จำหน่ายในหมู่บ้านปฏิบัติตามมาตรฐานของกระทรวงสาธารณสุขและมีจิตสำนึกที่ดีต่อเพื่อนบ้านโดยผลิตจำหน่ายเฉพาะอาหารที่สะอาด มีคุณภาพ ปราศจากสารพิษหรือสารปนเปื้อนและให้คณะกรรมการหมู่บ้านเฝ้าระวังภัยสุขภาพจากร้านค้าแผงลอย รถเร่และหาบเร่

ผู้ใดฝ่าฝืนหรือกระทำผิด ต้องจ่ายเงินสมทบเข้ากองทุนฯ หมู่บ้าน จำนวนไม่เกิน ๕๐๐ บาท

ข้อ ๓๗ คนในครอบครัวต้องไม่ทอดทิ้งเด็ก คนชรา ผู้ป่วย ผู้พิการ และผู้ป่วยจิตเวช

ข้อ ๓๘ ให้ทุครอบครัวร่วมกิจกรรมการควบคุมป้องกันโรคและภัยสุขภาพตามที่คณะกรรมการหมู่บ้านร้องขอ และให้คณะกรรมการหมู่บ้านจัดให้มีความรู้เกี่ยวกับโรคภัยสุขภาพ โดยการประสานการดำเนินการร่วมกับหน่วยบริการสาธารณสุขในพื้นที่

ข้อ ๓๙ ส่งเสริมให้ราษฎรในหมู่บ้านเข้ารับการตรวจคัดกรองสุขภาพเบื้องต้นในโรงพยาบาลหรือหน่วยงานสาธารณสุขทุกปี อย่างน้อยปีละ ๑ ครั้ง

Handwriting practice area with a solid top line, a solid bottom line, and 25 horizontal dotted lines for writing.

หมวดที่ ๖

ว่าด้วยดีที่ ๕ : สิ่งแวดล้อมสมบูรณ์

.....

ข้อ ๔๐ ให้คณะทำงานด้านสังคม สิ่งแวดล้อมและสาธารณสุข เป็นเจ้าภาพรับผิดชอบหลักในหมวดนี้

ข้อ ๔๑ ให้ราษฎรทุกคนในหมู่บ้านมีหน้าที่ดูแลรักษาทรัพย์สินสมบัติอันเป็นสาธารณประโยชน์ และอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ รวมทั้งมีหน้าที่อนุรักษ์ป่าและส่งเสริมการปลูกป่าในหมู่บ้าน โดยต้องปลูกต้นไม้อย่างน้อย คนละ ๑ ต้นต่อปีและให้ช่วยกันดูแลพัฒนาสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐาน เช่น ไฟฟ้าประปา เป็นต้น

ข้อ ๔๒ ห้ามผู้ใดบุกรุก ตัดไม้ ทำลายป่าสาธารณะและล่าสัตว์หวงห้าม

หากมีผู้ใดกระทำความผิดให้แจ้งพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจ หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ดำเนินการตามกฎหมาย และให้คณะกรรมการหมู่บ้านเรียกมาว่ากล่าวตักเตือนให้งดหรือยุติการกระทำ พร้อมแจ้งให้ที่ประชุมหมู่บ้านทราบเพื่อช่วยกันเฝ้าระวังป้องกันและผู้ใดตัดไม้ ๑ ต้น ต้องปลูกต้นไม้ทดแทน ๑๐ ต้น

ข้อ ๔๓ ให้ทุกครอบครัวรักษาความสะอาดและจัดทำภูมิทัศน์ในบริเวณบ้านพักอาศัยของตนเองให้น่าอยู่ และให้ทุกหมู่บ้านจัดกิจกรรมทำความสะอาดและพัฒนาหมู่บ้านเป็นประจำ อย่างน้อยสัปดาห์ละ ๑ ครั้ง

ข้อ ๔๔ ให้ทุกครอบครัวมีหน้าที่คัดแยกขยะในครัวเรือนก่อนนำไปทิ้ง และให้ทิ้งขยะในพื้นที่ที่กำหนดให้ทิ้งเท่านั้น

ข้อ ๔๕ ห้ามผู้ใดก่อมลพิษทางเสียง ทางอากาศ ทางน้ำ ทางกลิ่น หรือทางอื่นๆ อันเป็นเหตุให้เกิดความเดือดร้อนรำคาญแก่ผู้อื่น และห้ามราษฎรในหมู่บ้านทิ้งขยะหรือสิ่งปฏิกูลลงในที่หรือทางสาธารณะ หรือกระทำการอย่างหนึ่งอย่างใดที่ก่อให้เกิดความสกปรก หรือเป็นมลพิษในหมู่บ้าน

ผู้ใดกระทำการฝ่าฝืน ต้องจ่ายเงินสมทบเข้ากองทุนฯ หมู่บ้านจำนวนไม่เกิน ๕๐๐ บาท

หมวดที่ ๗

ว่าด้วยดีที่ ๖ : สังคมอบอุ่น

.....

ข้อ ๔๖ ให้คณะทำงานด้านสังคม สิ่งแวดล้อมและสาธารณสุขเป็นเจ้าภาพรับผิดชอบหลัก และคณะทำงานด้านการศึกษา ศาสนา วัฒนธรรม เป็นเจ้าภาพรับผิดชอบร่วม ในหมวดนี้

ข้อ ๔๗ ให้มีศูนย์วิจัยเพื่อเป็นศูนย์รวมจิตใจสร้างพลังยึดเหนี่ยวจิตใจคนในหมู่บ้าน ให้เป็นหนึ่งเดียว

ข้อ ๔๘ ส่งเสริมให้เกิดความรัก ความอบอุ่น สร้างสายใยรักในครอบครัว โดยคณะกรรมการหมู่บ้านจัดให้ราษฎรแต่ละครอบครัวได้มีการจัดทำกิจกรรมร่วมกัน และมีส่วนร่วมในงานประเพณี วันสำคัญต่างๆ

ข้อ ๔๙ ส่งเสริมให้สมาชิกทุกครอบครัวถือศีลปฏิบัติตามข้อกำหนดแต่ละศาสนา และต้องเคารพกฎหมายบ้านเมืองอย่างเคร่งครัด หากปฏิบัติได้ จะได้รับการยกย่อง เป็นคนดีศรีหมู่บ้าน

ข้อ ๕๐ สนับสนุนให้ทุกครอบครัวได้ตระหนัก ควบคุม ดูแล และจำกัดเวลาการใช้คอมพิวเตอร์และสื่อออนไลน์ของเด็กและเยาวชน รวมถึงผู้ประกอบการร้านอินเทอร์เน็ตในหมู่บ้านด้วย หากไม่ปฏิบัติตาม ผู้ปกครองและผู้ประกอบการต้องได้รับการตักเตือน และถูกลงโทษตามธรรมเนียมของหมู่บ้าน โดยคณะทำงานรับผิดชอบในหมวดนี้กำกับดูแล แนะนำ และให้คำปรึกษา

ข้อ ๕๑ เสริมสร้างและสนับสนุนอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรม จารีตประเพณี ที่ดีงามของหมู่บ้าน/ชุมชน

ข้อ ๕๒ ส่งเสริมให้ทุกครอบครัวมีความรักความสามัคคีเอื้ออาทรและมีจิตสาธารณะ ในการอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุขอย่างยั่งยืน และห้ามกระทำความรุนแรงต่อเด็ก สตรี ผู้สูงอายุ หรือผู้พิการ หากผู้ใดกระทำความรุนแรงให้คณะกรรมการหมู่บ้านมีหน้าที่ห้ามปราม และว่ากล่าวตักเตือน หากกระทำผิดอีกให้ผู้เสียหายหรือผู้ใหญ่บ้านดำเนินการแจ้งความคดี ตามกฎหมาย และให้คณะกรรมการหมู่บ้านช่วยเหลือบรรเทาทุกข์ในเบื้องต้นแก่ผู้เสียหาย

ข้อ ๕๓ ส่งเสริมให้แรงงานนอกระบบทุกคนเข้าสู่ระบบประกันสังคม (ม. ๔๐) เพื่อเป็นหลักประกันความมั่นคงและส่งเสริมให้สมาชิกทุกคนในครอบครัวเข้าถึงระบบสวัสดิการสังคมทุกด้าน

ข้อ ๕๔ ส่งเสริมให้ทุกครอบครัวได้เรียนรู้และดำเนินชีวิต โดยยึดหลัก “เศรษฐกิจพอเพียง” และมีแผนพัฒนาคุณภาพชีวิตครัวเรือน

ข้อ ๕๕ สนับสนุนให้คนในหมู่บ้านให้ความเคารพเชื่อฟังผู้อาวุโส และคณะกรรมการหมู่บ้านอย่างเคร่งครัด

ข้อ ๕๖ ให้มีการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อต่างๆ เพื่อสร้างจิตสำนึกให้เกิดความรักความสามัคคี เอื้ออาทรต่อกันของคนในหมู่บ้าน/ชุมชน

หมวดที่ ๘

ว่าด้วยดีที่ ๗ : หลุดพ้นอาชญากรรม

.....

ข้อ ๕๗ ให้คณะทำงานด้านการปกครองและรักษาความสงบเรียบร้อยเป็นเจ้าภาพรับผิดชอบหลักในหมวดนี้

ด้านการปกครอง

ข้อ ๕๘ ให้สมาชิกทุกครอบครัว มีหน้าที่ส่งเสริมและรักษาไว้ซึ่งการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีหน้าที่ปฏิบัติตามระเบียบกฎหมายและธรรมเนียมปฏิบัติ และส่งเสริม สนับสนุน ให้มีการเลือก/เลือกตั้ง ทุกระดับ

ผู้ใดซื้อสิทธิหรือขายเสียงในหมู่บ้าน ถือเป็นความผิดต่อการปกครองในระบอบประชาธิปไตย ต้องจ่ายเงินสมทบเข้ากองทุนฯ หมู่บ้านจำนวนไม่เกิน ๑,๐๐๐ บาท

ด้านการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

ข้อ ๕๙ ในกรณีเกิดภัยพิบัติหรือภัยตามธรรมชาติ ให้คณะกรรมการหมู่บ้านมีหน้าที่ร่วมกับราษฎรในหมู่บ้าน ระวังเหตุ ยับยั้ง แก้ไข บรรเทาเหตุในเบื้องต้น ที่คณะกรรมการหมู่บ้านเห็นว่าอยู่ในขีดความสามารถที่ทำได้

เมื่อได้ดำเนินการแล้ว หากเห็นว่าผู้ได้รับความเสียหายหรือเดือดร้อน จำเป็นต้องได้รับการช่วยเหลือเพิ่มเติม ให้คณะกรรมการหมู่บ้านแจ้งผู้ใหญ่บ้านและประสานกำนัน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และอำเภอ เพื่อเข้ามาตรวจสอบและช่วยเหลือตามระเบียบของทางราชการ ทั้งนี้ ให้คณะกรรมการหมู่บ้านมีหน้าที่ช่วยเหลือการดำเนินการอย่างสุดขีดความสามารถ และรับผิดชอบการตรวจสอบและประชุมประชาคมร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและอำเภอเพื่อให้ความช่วยเหลืออย่างรวดเร็วและถูกต้องตามระเบียบของทางราชการกำหนด

ข้อ ๖๐ ห้ามผู้ใดถมดิน หรือปลูกสร้างอาคารหรือสิ่งปลูกสร้างอื่น อันเป็นการก่อผลกระทบหรือความเดือดร้อนแก่ผู้อื่นหรือแก่ส่วนรวม เช่น การถมดินสูงเกินกว่าที่ควรทำให้ขีดขวางทางระบายน้ำ ก่อให้เกิดน้ำท่วมพื้นที่หรือบ้านเรือนผู้อื่น หรือ การถมดินหรือก่อสร้างอาคารกีดขวางทางสาธารณะและการสัญจรปกติของราษฎร รวมทั้งการกระทำอื่น ๆ ที่จะก่อให้เกิดผลกระทบต่อสวัสดิภาพและภัยอันตรายอื่น ๆ

ผู้ใดกระทำการในลักษณะดังกล่าวให้คณะกรรมการหมู่บ้านว่ากล่าวตักเตือนและแนะนำให้แก้ไขให้ถูกต้อง หากฝ่าฝืนต้องจ่ายเงินสมทบเข้ากองทุนฯ หมู่บ้านจำนวนไม่เกิน ๑,๐๐๐ บาท หรือหากกระทบต่อพื้นที่หรือทางสาธารณะให้แจ้งความดำเนินคดีตามกฎหมาย

ด้านการรักษาความสงบเรียบร้อย

ข้อ ๖๑ ให้มีการจัดตั้งชุดรักษาความปลอดภัยประจำหมู่บ้าน (ชรบ.) หรือชุดคุ้มครองหมู่บ้าน (ชคบ.) เพื่อทำหน้าที่เวรยามประจำหมู่บ้านและช่วยเหลือคณะกรรมการหมู่บ้าน ตรวจตรา หรือระงับเหตุต่างๆ

ข้อ ๖๒ ผู้ใดในฐานะเป็นเจ้าของบ้าน หรือเป็นเจ้าของมือ หรือผู้เล่น จัดให้มีการเล่นการพนัน หรือร่วมเล่นการพนันไม่ว่ากรณีใดๆ ภายในในหมู่บ้าน จะถือเป็นการกระทำที่ขัดต่อความสงบเรียบร้อยและศีลธรรมอันดีของหมู่บ้าน

ผู้ใดกระทำการฝ่าฝืน ต้องจ่ายเงินสมทบเข้ากองทุนฯ หมู่บ้านจำนวนไม่เกิน ๑,๐๐๐ บาท หรือตามที่คณะกรรมการหมู่บ้านเห็นสมควร และให้แจ้งความดำเนินคดีตามกฎหมาย

ข้อ ๖๓ ผู้ใด ยุยงส่งเสริม สนับสนุนหรือเป็นตัวการก่อให้เกิดการทะเลาะวิวาทในหมู่บ้าน หรือระหว่างหมู่บ้าน ที่เป็นการก่อให้เกิดความไม่สงบเรียบร้อยหรือเป็นภัยอันตรายแก่ราษฎรในหมู่บ้าน หากฝ่าฝืนต้องจ่ายเงินสมทบเข้ากองทุนฯ หมู่บ้านจำนวนไม่เกิน ๑,๐๐๐ บาท หรือตามที่คณะกรรมการหมู่บ้านเห็นสมควร หรือถูกดำเนินคดีตามกฎหมาย

ข้อ ๖๔ ผู้ใดกระทำการหรือก่อให้เกิดการทะเลาะวิวาท ในงานมหรสพ งานประเพณี ที่สำคัญของหมู่บ้าน

หากการทะเลาะวิวาทนั้นทำให้การจัดงานไม่สามารถดำเนินการต่อไปได้จนเสร็จงาน ผู้ที่ทำการวิวาทและผู้ให้การสนับสนุนการกระทำจะต้องรับผิดชอบค่าใช้จ่ายจัดงานให้แก่หมู่บ้านหรือเจ้าภาพผู้จัดงานและต้องจ่ายเงินสมทบเข้ากองทุนฯ หมู่บ้านจำนวนไม่เกิน ๑,๐๐๐ บาทหรือตามที่คณะกรรมการหมู่บ้านเห็นสมควร

ข้อ ๖๕ ราษฎรทุกคนในหมู่บ้านมีหน้าที่แจ้งข้อมูลข่าวสารและแจ้งเบาะแส ในกรณีพบเห็นการกระทำความผิดหรือ มีสิ่งผิดกฎหมาย ยาเสพติด ในหมู่บ้าน เพื่อหาทางแก้ไขร่วมกัน โดยให้แจ้งคณะกรรมการหมู่บ้านหรือหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องทราบโดยทันที โดยจัดให้มีระบบการคัดกรองทางสังคม เพื่อเฝ้าระวัง ป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ประกอบด้วย

- (๑) ผู้เสพยาเสพติด
- (๒) ผู้ติดยาเสพติด
- (๓) ผู้ค้ายาเสพติด
- (๔) แหล่งพักหรือทางผ่านของยาเสพติด

ผู้ใดพบเห็นการกระทำความผิด แต่นิ่งเฉยหรือไม่แจ้งคณะกรรมการหมู่บ้านทราบ ให้ถือเป็นการผิดฐานรู้เห็นเป็นใจหรือยุยงส่งเสริม ต้องจ่ายเงินสมทบเข้ากองทุนฯ หมู่บ้านจำนวนไม่เกิน ๑,๐๐๐ บาทหรือตามที่คณะกรรมการหมู่บ้านเห็นสมควร

ข้อ ๖๖ ผู้ใดเกี่ยวข้องกับยาเสพติด ในฐานะเป็นผู้เสพ ผู้ค้า ผู้จำหน่าย หรือเคยเสพยา และเข้ารับการบำบัดแล้วยังมีพฤติกรรมเกี่ยวกับยาเสพติดอีก ให้คณะกรรมการหมู่บ้าน มีหน้าที่ให้คำแนะนำตักเตือนและแจ้งเจ้าพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจดำเนินการตามกฎหมายต่อไป หรือตามที่คณะกรรมการหมู่บ้านจะพิจารณาเห็นสมควร

ข้อ ๖๗ ให้งดการแจกจ่ายเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์และห้ามเล่นการพนันในงานศพ งานบวชและงานสำคัญทางศาสนา

ผู้ใดกระทำความผิดให้มีโทษปรับไม่เกิน ๑,๐๐๐ บาทหรือตามที่คณะกรรมการหมู่บ้าน เห็นสมควร

ข้อ ๖๘ ห้ามผู้ใดยิงปืนหรือจุดปะทัดหรือดอกไม้เพลิงโดยไม่มีเหตุอันควร ในหมู่บ้าน ชุมชนหรือสาธารณะสถานซึ่งราษฎรได้ใช้ในการจัดกิจกรรมของหมู่บ้าน

ผู้ใดฝ่าฝืนจะถือเป็นการกระทำที่ขัดต่อความสงบเรียบร้อยและศีลธรรมอันดีของหมู่บ้าน หากฝ่าฝืนต้องจ่ายเงินสมทบเข้ากองทุนฯ หมู่บ้านจำนวนไม่เกิน ๑,๐๐๐ บาทหรือตามที่คณะกรรมการหมู่บ้านเห็นสมควร หรือถูกดำเนินคดีตามกฎหมาย

ข้อ ๖๙ ห้ามผู้ใดขับรถเร็ว ส่งเสียงดัง นำหวาดเสียวหรือก่อความเดือดร้อนรำคาญ หรืออาจก่อให้เกิดอันตรายกับราษฎรในหมู่บ้าน

ผู้ใดฝ่าฝืนจะถือเป็นการกระทำที่ขัดต่อความสงบเรียบร้อยและศีลธรรมอันดีของหมู่บ้าน หากฝ่าฝืนต้องจ่ายเงินสมทบเข้ากองทุนฯ หมู่บ้านจำนวนไม่เกิน ๑,๐๐๐ บาทหรือตามที่คณะกรรมการหมู่บ้านเห็นสมควร

ข้อ ๗๐ ผู้ใดดูหมิ่นหรือทำร้าย เจ้าพนักงาน เจ้าหน้าที่และคณะกรรมการหมู่บ้าน ผู้ปฏิบัติหน้าที่รักษาความสงบเรียบร้อย ขณะปฏิบัติหน้าที่หรือเพราะเหตุที่ได้ปฏิบัติหน้าที่ ภายในหมู่บ้าน จะมีโทษ ว่ากล่าวตักเตือนทำทัณฑ์บนและต้องจ่ายเงินสมทบเข้ากองทุนฯ หมู่บ้านจำนวนไม่เกิน ๑,๐๐๐ บาท หรือตามที่คณะกรรมการหมู่บ้านเห็นสมควร

ข้อ ๗๑ ห้ามผู้ประกอบการ ใช้เครื่องมือ เครื่องจักรภายในเขตชุมชนของหมู่บ้าน หรือ ชุดดิน หรือทำการบรรทุกขนดิน วิ่งผ่านในเขตชุมชนของหมู่บ้าน อันก่อให้เกิดเสียงดัง ก่อความรำคาญ หรือกีดขวางความสะดวก ในระหว่างเวลา ๑๘.๐๐ น. - ๐๖.๐๐ น.

ผู้ใดฝ่าฝืนจะถือเป็นการกระทำที่ขัดต่อความสงบเรียบร้อยและศีลธรรมอันดีของหมู่บ้าน ต้องจ่ายเงินสมทบเข้ากองทุนฯ หมู่บ้านจำนวนไม่เกิน ๑,๐๐๐ บาท หรือตามที่คณะกรรมการหมู่บ้านเห็นสมควร

ข้อ ๗๒ ห้ามผู้ใดเข้ามาเรียกรไ้ในหมู่บ้านโดยไม่ได้รับอนุญาตตามที่กฎหมายกำหนด หากมีการเรียกรจะต้องแจ้งคณะกรรมการหมู่บ้านหรือผู้ใหญ่บ้านทุกครั้ง

ผู้ใดฝ่าฝืนให้คณะกรรมการหมู่บ้านว่ากล่าวตักเตือน หากยังกระทำผิดอีกให้แจ้งต่อพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจเพื่อดำเนินคดีตามกฎหมาย

ข้อ ๗๓ ห้ามมิให้ผู้ประกอบการค้า จำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ให้แก่นักเรียน และบุคคลที่มีอายุต่ำกว่า ๒๐ ปีบริบูรณ์ หากฝ่าฝืนจะถือเป็นการกระทำที่ขัดต่อความสงบเรียบร้อยและศีลธรรมอันดีของหมู่บ้าน และต้องจ่ายเงินสมทบเข้ากองทุนฯ หมู่บ้านจำนวนไม่เกิน ๑,๐๐๐ บาทหรือตามที่คณะกรรมการหมู่บ้านเห็นสมควร

ข้อ ๗๔ คณะกรรมการหมู่บ้านมีหน้าที่สอดส่อง ดูแล มิให้มีการมั่วสุมของเด็ก เยาวชน นักเรียน นักศึกษา ในร้านเกมภายในหมู่บ้าน ซึ่งมีพฤติกรรมขัดต่อความสงบเรียบร้อยของหมู่บ้าน ชุมชน หรือมีพฤติกรรมที่ขัดต่อศีลธรรมอันดีและกฎหมายบ้านเมือง

ผู้ใดฝ่าฝืนจะถือเป็นการรับผิดชอบของผู้ประกอบการร้านเกม ซึ่งคณะกรรมการหมู่บ้านมีหน้าที่ว่ากล่าวตักเตือน หากมีการฝ่าฝืนอีกจะถือเป็นการกระทำที่ขัดต่อความสงบเรียบร้อยและศีลธรรมอันดีของหมู่บ้าน ต้องจ่ายเงินสมทบเข้ากองทุนฯ หมู่บ้านจำนวนไม่เกิน ๑,๐๐๐ บาทหรือตามที่คณะกรรมการหมู่บ้านเห็นสมควร และให้แจ้งหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องดำเนินการตามกฎหมาย

หมวดที่ ๙

ว่าด้วยดีที่ ๘ : กองทุนพึ่งพาตนเอง

.....

ข้อ ๗๕ ให้คณะทำงานด้านอำนวยการ เป็นเจ้าภาพรับผิดชอบหลักในหมวดนี้

ข้อ ๗๖ หมู่บ้านต้องทำการจัดตั้งกองทุนพึ่งพาตนเองในระดับหมู่บ้าน เพื่อเป็นเงิน

กองทุนสำหรับใช้จ่ายในการพัฒนาหมู่บ้านและเป็นค่าใช้จ่ายในการบริหารจัดการของ คณะกรรมการหมู่บ้าน ทั้งนี้ให้เป็นไปตามระเบียบฯ ที่คณะกรรมการหมู่บ้านได้กำหนดขึ้น โดยมติหรือความเห็นชอบของหัวหน้าครอบครัว

ข้อ ๗๗ รายได้ และที่มาของเงินกองทุนพึ่งพาตนเอง

(๑) เงินบริจาค หรือเงินรายได้ ที่ได้มาจากการจัดกิจกรรมการระดมทุนของประชาชน ในหมู่บ้าน ทุกครอบครัวเช่น ผ้าป่าสามัคคี กิจกรรมการทำบุญตามประเพณีหมู่บ้าน เช่น โคนตา วันสำคัญของคนไทย เช่นวันพ่อ แม่ ฯ การจัดผ้าป่าข้าวเปลือกประจำปี ฯลฯ

(๒) เงินบริจาคโดยปราศจากเงื่อนไขจากผู้มีจิตศรัทธา (เงินบริจาคหน้าเมรุเผาศพ ฯลฯ)

(๓) เงินจัดสรรจากผลกำไร จากการบริหารจัดการกลุ่ม กองทุนฯ องค์กรทางการเงิน ภายในหมู่บ้าน ตามอัตรา จำนวนที่กลุ่ม กองทุนฯ องค์กรทางการเงินได้กำหนดไว้

(๔) เงินรายได้จากการจำหน่ายให้เข้า ดอกผล ที่เกิดขึ้นจากทรัพย์สินของหมู่บ้าน

(๕) เงินค่าปรับใหม่ตามธรรมนูญนี้ ค่าธรรมเนียม ที่คณะกรรมการหมู่บ้านได้กำหนดไว้

(๖) เงินอุดหนุนของรัฐจากส่วนราชการ หรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

(๗) เงินอื่น ๆ

ข้อ ๗๘ เงินกองทุนพึ่งพาตนเองของหมู่บ้านที่ได้รับมาจากรายได้ประเภทใด ๆ แต่ละครึ่ง จะต้องจัดแบ่งไว้เป็นเงินสะสม หรือเงินทุนสำรองของหมู่บ้าน ไม่น้อยกว่า ร้อยละ ๒๐ ของ รายได้ที่ได้มาในแต่ละครึ่ง ส่วนการใช้จ่ายจากเงินสะสม หรือเงินทุนสำรอง ให้เป็นไปตาม ระเบียบ ฯ ที่คณะกรรมการหมู่บ้านได้กำหนด

หมวดที่ ๑๐

ว่าด้วยดีที่ ๙ : การสร้างความเข้มแข็งคณะกรรมการหมู่บ้าน(กม.) /ชุมชนเมือง

.....

ด้านคณะกรรมการหมู่บ้าน และคณะกรรมการคุ้มบ้าน

ข้อ ๗๙ ให้คณะทำงานด้านอำนวยการเป็นเจ้าภาพรับผิดชอบหลักในด้านนี้

ข้อ ๘๐ ให้หมู่บ้านทำการแบ่งคุ้มบ้าน ตามลักษณะภูมิประเทศ ประเพณีวัฒนธรรม

Handwriting practice area with a solid top line, a solid bottom line, and 25 horizontal dotted lines in between.

หรือเครือญาติ ตามขนาดและจำนวนที่มีความเหมาะสมแต่ละหมู่บ้าน โดยแต่ละคุ้มบ้าน ต้องคัดเลือกประธานคุ้มบ้าน ๑ คน และคณะกรรมการคุ้มบ้านฝ่ายต่างๆ ตามความเหมาะสมและจำเป็น

ข้อ ๘๑ ให้จัดตั้งคณะกรรมการหมู่บ้าน หัวหน้าคุ้มบ้าน คณะกรรมการคุ้มบ้าน ให้เป็นไปตามที่กฎหมายกำหนดโดยจัดให้มีที่ทำการคณะกรรมการหมู่บ้าน และที่ทำการคณะกรรมการคุ้มบ้าน ตามความเหมาะสม

ข้อ ๘๑/๑ ให้จัดตั้งคณะกรรมการหมู่บ้านฝ่ายเด็กและเยาวชน (กม.น้อย) เพื่อให้เยาวชนได้มีส่วนร่วม เป็น กม. คู่ขนาน ในการดำเนินงานของคณะกรรมการหมู่บ้าน เพื่อให้สามารถรับช่วงการพัฒนาหมู่บ้านในอนาคตได้อย่างมีประสิทธิภาพ (ระบบทายาท)

ในการจัดตั้ง กม. น้อย ให้ผู้ใหญ่บ้านออกคำสั่งแต่งตั้งด้วยความเห็นชอบ ของคณะกรรมการหมู่บ้านและให้มีพิธีปฏิญาณตน รับหน้าที่ตามบัญญัติธรรมนูญหมู่บ้านฯ

ข้อ ๘๒ ให้คณะกรรมการหมู่บ้าน แต่งตั้งปลัดหมู่บ้านขึ้นมาหนึ่งคนโดยคัดเลือกจากบุคคลที่มีความรู้ความสามารถในทางที่จะช่วยเหลืองานด้านธุรการของคณะกรรมการหมู่บ้านได้เป็นอย่างดี

ข้อ ๘๓ ให้คณะกรรมการหมู่บ้าน หัวหน้าคุ้มบ้าน คณะกรรมการคุ้มบ้าน ปฏิบัติหน้าที่ตามที่กฎหมาย กำหนด หรือตามที่นายอำเภอมอบหมาย หรือผู้ใหญ่บ้านร้องขอ และมีหน้าที่ดำเนินการจัดประชุมปรึกษาหารือเพื่อหาแนวทางการแก้ไขปัญหา และพัฒนาหมู่บ้านอย่างสม่ำเสมอ และจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นของราษฎรในหมู่บ้านเพื่อให้มีส่วนร่วมในกิจกรรมของหมู่บ้านอย่างกว้างขวางทั้งนี้ ให้ถือปฏิบัติตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์การเป็นกรรมการหมู่บ้าน การปฏิบัติหน้าที่และการประชุมของคณะกรรมการหมู่บ้าน พ.ศ.๒๕๕๑

ให้คณะกรรมการหมู่บ้าน และทุกครัวเรือนส่งตัวแทนเข้าร่วมประชุมในการจัดประชุมของผู้ใหญ่บ้าน หรือการประชุมใหญ่คณะกรรมการหมู่บ้าน หรือการประชุมที่หน่วยงานราชการกำหนดขึ้นหากครัวเรือนใดขาดการประชุมเกิน ๓ ครั้งติดต่อกันโดยไม่มีเหตุอันควร จะถือว่าเป็นครัวเรือนที่ขาดคุณสมบัติหรือไม่ให้ความสำคัญกับงานส่วนรวม เมื่อมีการพิจารณาช่วยเหลือจากกิจกรรมหรืองบประมาณใดๆ จะได้รับการพิจารณาในลำดับท้ายๆ หรือดำเนินการตามมาตรการทางสังคม

ทั้งนี้ ค่าใช้จ่ายในการจัดประชุมของคณะกรรมการหมู่บ้าน และคณะกรรมการคุ้มบ้าน ให้เบิกจ่ายได้จากเงินกองทุนพึ่งพาตนเอง ตามจำนวนที่คณะกรรมการหมู่บ้านกำหนด

ข้อ ๘๔ ให้คณะกรรมการหมู่บ้าน จัดทำรายงานการประชุม และเอกสารที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นหลักฐานทางกฎหมายและการบังคับใช้หรือการยืนยันในการดำเนินการในด้านต่างๆ และนำเสนอรายงานการประชุม ผลการดำเนินงาน และภาพถ่าย (ถ้ามี) เสนอที่ประชุมคณะกรรมการหมู่บ้านในคราวต่อไป

ข้อ ๘๕ คณะกรรมการหมู่บ้าน หัวหน้าคุ้มบ้าน และคณะกรรมการคุ้มบ้าน มีหน้าที่ สนับสนุนกลุ่มอาชีพ หรือกลุ่มวิสาหกิจชุมชนในหมู่บ้านให้มีความเข้มแข็งและมีหน้าที่จัด กิจกรรมสาธารณกุศล และจัดทำระเบียบการเก็บค่าธรรมเนียมจากกองทุนต่างๆ ที่มีอยู่ในหมู่บ้าน หรือกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อนำเงินเข้ากองทุนพึ่งพาตนเอง

ข้อ ๘๖ คณะกรรมการหมู่บ้าน ต้องบูรณาการหรือประสานงานกับส่วนราชการ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น วัด องค์กรภาคเอกชน และประชาชน เพื่อให้เกิดการมีส่วนร่วม ในการดำเนินกิจกรรมต่างๆ โดยเฉพาะต้องประสานกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในพื้นที่ในการพัฒนาหมู่บ้านและส่งต่อปัญหาหรือความต้องการของหมู่บ้าน/ชุมชน เพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องเข้ามาช่วยเหลือหรือดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้อง

ทั้งนี้ ในการดำเนินกิจกรรมของคณะกรรมการหมู่บ้าน แม้จะได้มอบหมายให้คณะทำงานด้านต่างๆ หรือคณะกรรมการคุ้มบ้าน หรือบุคคลใดดำเนินการในเรื่องใด ให้ถือว่า คณะกรรมการหมู่บ้านยังคงต้องร่วมรับผิดชอบดำเนินการร่วมกันทุกฝ่ายหรือทุกด้าน เพื่อให้งานมีประสิทธิภาพและประสบผลสำเร็จ

ข้อ ๘๗ ให้จัดทำข้อมูลทางการปกครองและจัดทำป้ายประกาศ เช่น แผนที่เขตการ ปกครอง แผนที่ผังครัวเรือนและสถานที่ ประวัติหมู่บ้าน บุคคลที่เป็นแบบอย่างในการดำเนิน ชีวิต ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน บุคคลที่เป็นผู้นำ หมายเลขโทรศัพท์หน่วยงานหรือบุคคลที่ จำเป็น หรือข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์

ด้านแผนพัฒนาหมู่บ้าน

ข้อ ๘๘ ให้คณะทำงานด้านแผนพัฒนาหมู่บ้าน เป็นเจ้าภาพรับผิดชอบหลักในด้านนี้

ข้อ ๘๙ ให้หมู่บ้านจัดทำระบบฐานข้อมูล และระบบสารสนเทศ (Data Base – MIS) ให้ครบถ้วน ทั้งในอดีต ปัจจุบันและอนาคต

ข้อ ๙๐ ให้หมู่บ้านมีแผนพัฒนาหมู่บ้าน ทั้งแผนระยะสั้น ระยะกลาง และระยะยาว โดยในการจัดทำแผนพัฒนาหมู่บ้าน ให้ดำเนินการจัดทำแผนตามความต้องการและสอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาหมู่บ้านอย่างแท้จริง โดยให้ราษฎรในหมู่บ้านมีหน้าที่สนับสนุนการจัดแผนพัฒนาพัฒนาหมู่บ้านและให้คณะกรรมการหมู่บ้าน หัวหน้าคุ้มบ้าน คณะกรรมการคุ้มบ้าน มีหน้าที่ประสานงานในการจัดทำแผนและติดตามผลการดำเนินการตามแผน

ข้อ ๙๑ ให้คณะทำงานด้านแผนพัฒนาหมู่บ้าน ประสานหน่วยงานราชการ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือองค์กรใดๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้มีการขับเคลื่อนและมีการดำเนินการแผนงาน โครงการ หรือกิจกรรมในแผนพัฒนาหมู่บ้าน รวมทั้งมีการทบทวนแก้ไขและเสนอแผนในโอกาสต่อไป ทั้งนี้ สมาชิกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในหมู่บ้าน ต้องนำโครงการ/กิจกรรมในแผนพัฒนาหมู่บ้านไปบรรจุในแผนฯ ๓ ปี ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ด้านการอำนวยความสะดวกเป็นธรรมของคณะกรรมการหมู่บ้าน

(ศูนย์ดำรงธรรมหมู่บ้าน)

ข้อ ๙๒ ให้คณะทำงานด้านการปกครองและรักษาความสงบเรียบร้อยเป็นเจ้าภาพรับผิดชอบหลักในด้านนี้

ข้อ ๙๓ ให้มีการจัดตั้งศูนย์ดำรงธรรมหมู่บ้าน ณ ที่ทำการผู้ใหญ่บ้านหรือสถานที่ที่เห็นสมควร

ข้อ ๙๔ ศูนย์ดำรงธรรมหมู่บ้าน มีหน้าที่

(๑) เป็นศูนย์ไกล่เกลี่ยระงับข้อพิพาททั้งความแพ่งทุกประเภท หรือความอาญาที่เป็นความผิดอันยอมความได้พร้อมจัดทำบันทึก เอกสาร รวมทั้งการรายงานตามระเบียบกำหนดโดยถือปฏิบัติตามข้อบังคับกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการปฏิบัติงานระงอมข้อพิพาทของคณะกรรมการหมู่บ้าน พ.ศ.๒๕๓๐

(๒) เป็นศูนย์รับเรื่องราวร้องทุกข์ของราษฎรในหมู่บ้าน ทำการแนะนำแก้ไข รวมทั้งประสานหรือรายงานหน่วยงานหรือองค์กรที่เกี่ยวข้องหรือศูนย์ดำรงธรรมอำเภอเพื่อดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องต่อไป

ด้านการประชาคมหมู่บ้าน

ข้อ ๙๕ ให้คณะทำงานด้านอำนวยการ เป็นเจ้าภาพรับผิดชอบหลักในด้านนี้

ข้อ ๙๖ การใดที่เป็นเรื่องผลประโยชน์ของส่วนรวม หรือเป็นกรณีที่มีผลกระทบต่อราษฎรส่วนใหญ่ในหมู่บ้าน หรือเป็นกรณีที่ต้องใช้บังคับเพื่อให้ราษฎรในหมู่บ้านต้องประพฤติปฏิบัติตามหรือการใดที่มีผู้เห็นสมควรยกขึ้นหารือกับคนส่วนใหญ่ในหมู่บ้าน หรือการใดที่ทางราชการสั่งให้นำเข้าที่ประชุมประชาคมหมู่บ้าน ให้คณะกรรมการหมู่บ้าน นำเรื่องนั้นๆ เข้าปรึกษาหารือในที่ประชุมประชาคมหมู่บ้าน

มติหรือความเห็นของที่ประชุมต้องไม่ขัดต่อกฎหมายหรือระเบียบคำสั่งของทางราชการ และให้มีสภาพบังคับให้ทุกคนต้องปฏิบัติตามมติของที่ประชุมประชาคมในเรื่องนั้น

ข้อ ๙๗ การประชุมประชาคมทุกครั้งต้องมีหัวหน้าครอบครัวหรือผู้แทนที่มีอายุตั้งแต่ ๑๕ ปี ขึ้นไป คราวเรือนละ ๑ คน เข้าร่วมประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนครัวเรือนทั้งหมดในหมู่บ้าน หากมีผู้เข้าประชุมไม่ครบตามจำนวนที่กำหนดไว้ในข้อนี้ให้ถือว่ายังไม่ครบองค์ประชุมและห้ามดำเนินการประชุม หรือในขณะที่กำลังประชุมกันหากมีผู้ออกจากที่ประชุมไปจนเหลือไม่ครบองค์ประชุมก็ให้การประชุมในขณะนั้นจำเป็นต้องยุติลง

มติที่ประชุมประชาคมหมู่บ้าน ให้ถือตามเสียงข้างมากของที่ประชุมหากมีคะแนนเสียงเท่ากันให้มีการทบทวนและหารือใหม่ร่วมกันเพื่อหาข้อสรุปเหมาะสมและจัดให้มีการลงมติอีกครั้ง

ข้อ ๙๘ ในการประชุมประชาคมทุกครั้งเพื่อให้การปรึกษาหารือเป็นไปด้วยความรอบคอบและป้องกันปัญหาหรือความเสี่ยงที่อาจจะเกิดขึ้น จึงให้ที่ประชุมเลือกบุคคลที่เห็นสมควรจำนวน ๕-๗ คน เพื่อทำหน้าที่ฝ่ายค้านในที่ประชุมโดยให้มีหน้าที่คัดค้านทุกเรื่องที่ปรึกษาหารือพร้อมให้เสนอแนวทางแก้ไขและให้ร่วมรับผิดชอบร่วมปฏิบัติด้วย

ข้อ ๙๙ ให้ผู้ใหญ่บ้านเป็นประธานที่ประชุมประชาคมหมู่บ้าน กรณีไม่มีผู้ใหญ่บ้านหรือมีแต่ไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ หรือผู้ใหญ่บ้านไม่อยู่ในที่ประชุมก็ให้ที่ประชุมเลือกบุคคลที่

เห็นสมควรทำหน้าที่เป็นประธานที่ประชุม และให้ปลัดหมู่บ้านเป็นเลขานุการของที่ประชุม
ประชาคมหมู่บ้าน โดยมีหน้าที่แจ้งเชิญผู้เข้าประชุม จัดทำระเบียบวาระหรือหัวข้อในการ
ประชุมจัดทำเอกสารให้ผู้เข้าประชุมลงชื่อ บันทึกรายงานการประชุมและงานธุรการอื่นๆ
ที่เกี่ยวข้องตามที่ได้รับมอบหมาย

(ลงชื่อ)

(.....)

ผู้ใหญ่บ้าน

ประธานคณะกรรมการหมู่บ้าน

(ลงชื่อ)

สักขีพยาน

(ลงชื่อ)

สักขีพยาน

(.....)

(.....)

เจ้าคณะตำบล.....

กำนันตำบล.....

(ลงชื่อ)

สักขีพยาน

(ลงชื่อ)

สักขีพยาน

(.....)

(.....)

นายก (อปท.).....

สมาชิก(อปท.).....

(ลงชื่อ)

สักขีพยาน

(ลงชื่อ)

สักขีพยาน

(.....)

(.....)

ผู้แทนคุ้ม.....

ผู้แทนคุ้ม.....

รายชื่อคณะกรรมการหมู่บ้านและตัวแทนราษฎร
ที่ปฏิญาณปฏิบัติตามธรรมนูญหมู่บ้านสันติสุข ๙ ดี
 ตามมติที่ประชุมประชาคมหมู่บ้านบ้าน.....หมู่ที่.....
 ตำบล.....อำเภอ.....จังหวัดบุรีรัมย์
 เมื่อวันที่.....เดือน ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๕๗
 ณ

ที่	ชื่อ สกุล	หมายเลขประจำตัวประชาชน	ตำแหน่ง	ลายพิมพ์นิ้วมือ
๑			ประธานคณะกรรมการหมู่บ้าน	
๒			กม.ผู้แทนคณะทำงานด้าน อำนวยการ	
๓			ประธานคณะทำงานด้านปกครอง และรักษาความสงบเรียบร้อย	
๔			ประธานคณะทำงานด้านแผน พัฒนาหมู่บ้าน	
๕			ประธานคณะทำงานด้านส่งเสริม เศรษฐกิจ	
๖			ประธานคณะทำงานด้านสังคม สิ่ง แวดล้อมและสาธารณสุข	
๗			ประธานคณะทำงานด้านการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม	
๘			ประธานคณะทำงานด้านอื่น (ถ้ามี)	
๙			ผู้ทรงคุณวุฒิ	
๑๐			ประธานองค์กร/กลุ่ม	
๑๑			สมาชิกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	
๑๒			ผู้นำกลุ่มเยาวชน	

ที่	ชื่อ สกุล	หมายเลขประจำตัวประชาชน	ตำแหน่ง	ลายพิมพ์นิ้วมือ
๑๓			ตัวแทนปราชญ์ชาวบ้าน	
๑๔			หัวหน้าคุ้ม	
๑๕			หัวหน้าคุ้ม	
๑๖			หัวหน้าคุ้ม	
๑๗			หัวหน้าคุ้ม	
๑๘			ตัวแทนครอบครัว บ้านเลขที่.....	
๑๙			ตัวแทนครอบครัว บ้านเลขที่.....	
๒๐			ตัวแทนครอบครัว บ้านเลขที่.....	
๒๑			ตัวแทนครอบครัว บ้านเลขที่.....	
๒๒			ตัวแทนครอบครัว บ้านเลขที่.....	
๒๓			ตัวแทนครอบครัว บ้านเลขที่.....	
๒๔			ตัวแทนครอบครัว บ้านเลขที่.....	
๒๕			ตัวแทนครอบครัว บ้านเลขที่.....	
๒๖			ตัวแทนครอบครัว บ้านเลขที่.....	
๒๗			ตัวแทนครอบครัว บ้านเลขที่.....	
๒๘			ตัวแทนครอบครัว บ้านเลขที่.....	
๒๙			ตัวแทนครอบครัว บ้านเลขที่.....	
๓๐			ตัวแทนครอบครัว บ้านเลขที่.....	
๓๑			ตัวแทนครอบครัว บ้านเลขที่.....	
๓๒			ตัวแทนครอบครัว บ้านเลขที่.....	
๓๓			ตัวแทนครอบครัว บ้านเลขที่.....	
๓๔			ตัวแทนครอบครัว บ้านเลขที่.....	
๓๕			ตัวแทนครอบครัว บ้านเลขที่.....	
๓๖			ตัวแทนครอบครัว บ้านเลขที่.....	
๓๗			ตัวแทนครอบครัว บ้านเลขที่.....	

